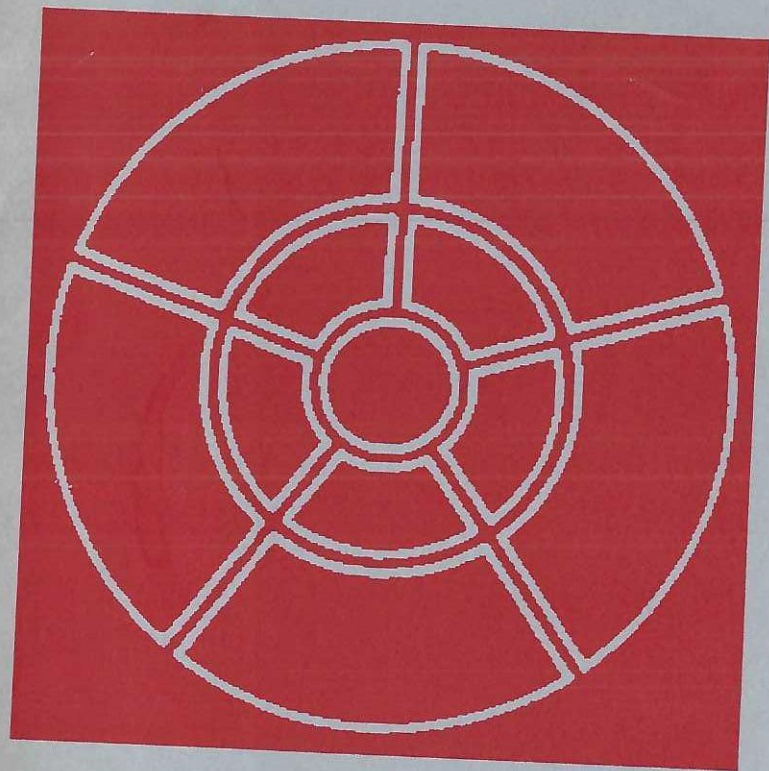
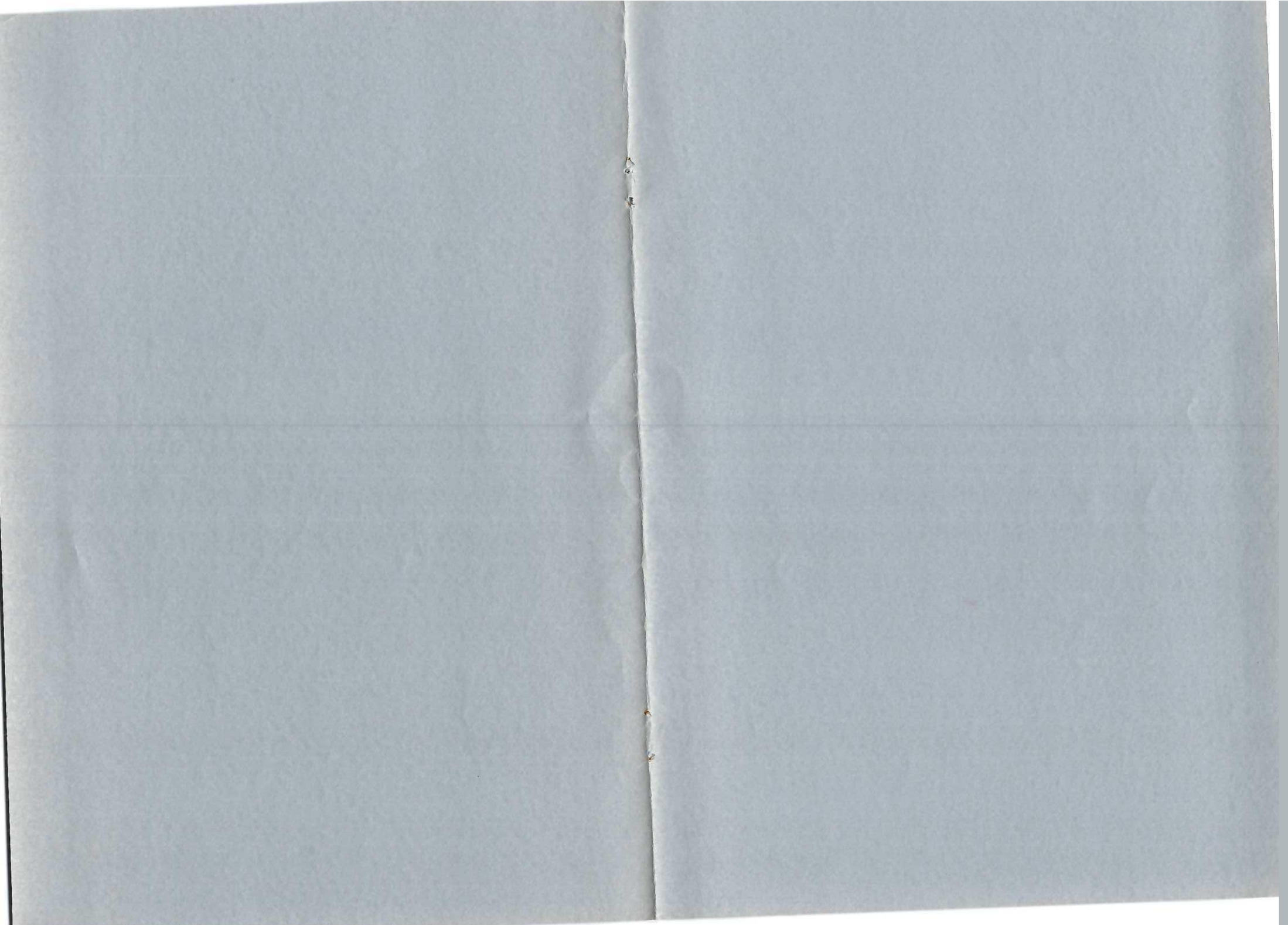

Individual Psychologische Verkenningen

41e jaargang, no. 3, juni 1993

41e jaargang, nr. 3

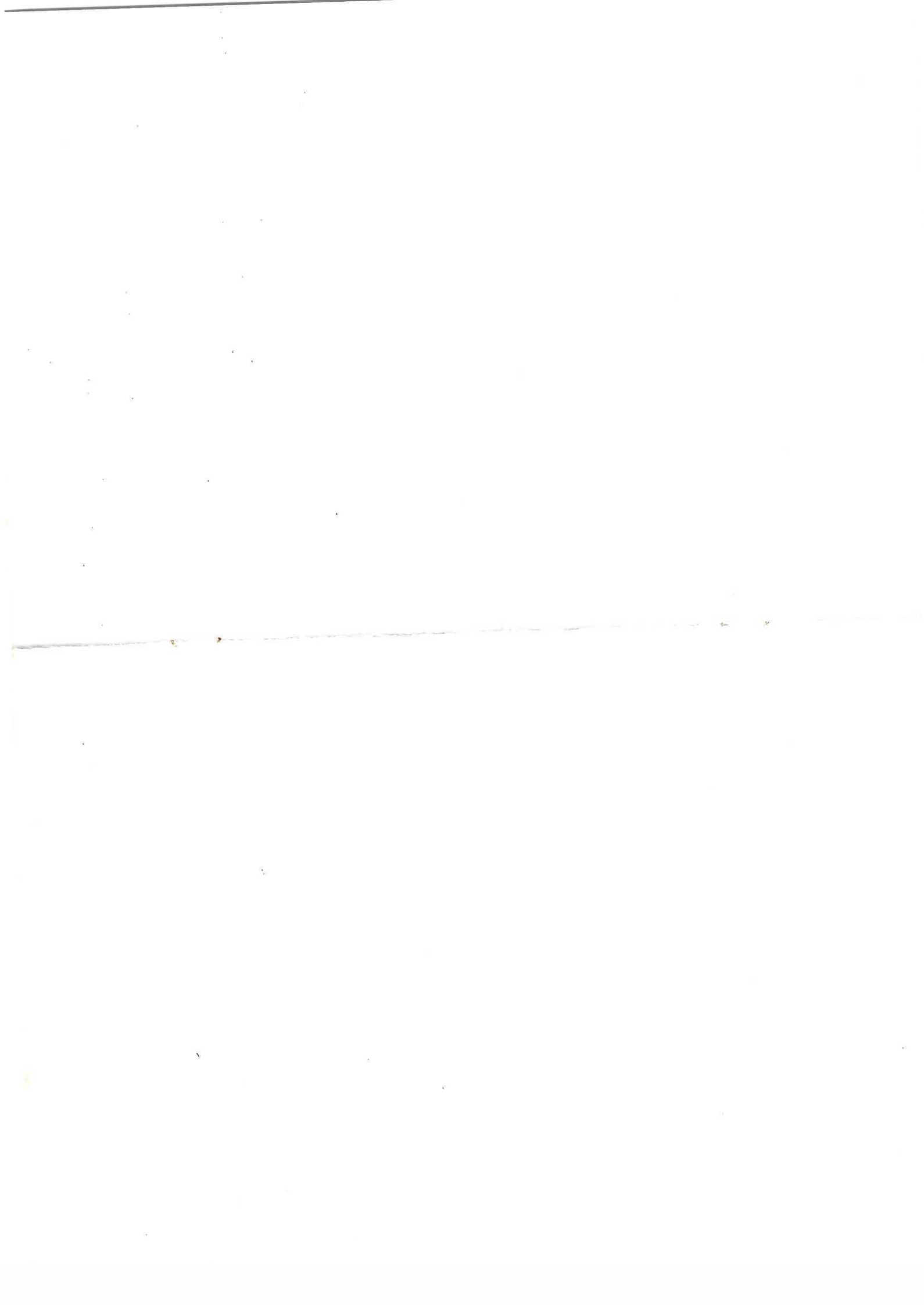
juni 1993

INDIVIDUAL PSYCHOLOGISCHE VERKENNINGEN

is een uitgave van

Nederlandse Werkgemeenschap
voor Individual Psychologie

redactie adres:
Potgieterlaan 21
2394 VA Hazerswoude Rijndijk
tel: 01714 - 16110

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD 1

IN MEMORIAM JEANETTE NOORDENBOS 2

INTERVIEW MET JET RENTENAAR 3

VANUIT HET BESTUUR 9

ZICHT OP STOREND GEDRAG 10

Redactie:
drs. M. van Eldert
mevr. F. Dijkstra
dhr. G. Kulker

schoolkrant te mogen schrijven.

Met een bemoedigende instelling kan een leerkracht veel bereiken. En juist kinderen die weinig succes hebben, veel storend gedrag vertonen, hebben het meest bemoediging nodig. Want kinderen hebben bemoediging nodig, zoals planten water en zonneschijn.

Th.J. Joosten

Enige literatuur:

1. Adler, Alfred,
Individualpsychologie in der Schule,
Frankfurt am Main, 1973.
2. Albert, Linda Ph.D.,
A Teacher's Guide to Cooperative Discipline,
AGS, Minnesota 1989.
3. Dreikurs, R.,
Psychology in the Classroom,
New York, 1972.
4. Dreikurs, R.,
Lehrer und Schüler lösen Disziplinprobleme,
Basel, 1987.
5. Engwirda, B.,
Klassevergaderingen, een overlegvorm op basis
van inzichten uit de Individualpsychologie,
Leeuwarden, 1992. (S.O.scriptie)

6. Invoeringsprogramma's nr. 41.015 en 41.090
A.P.S., Amsterdam.

7. I.P.B. nr. 19.669
Klassevergaderingen in Wytgaard,
Amsterdam 1985.

8. Joosten, Th.J.,
Didactisch handelen in een pedagogische
relatie,
Tijdschrift Basisschool Management, 1992,
nr. 2.

MEDEDELINGEN:

Het is nog mogelijk zich aan te melden voor de zomercursus ICASSI 1993 dat gehouden wordt in BRNO in TJECHIE. Folders en aanmeldingsformulieren zijn nog beschikbaar op het NWIP secretariaat:
Dhr. J. van Cleeff
Leeuweriklaan 32
3055 EC Rotterdam
telefoon: 010 - 4187721

Het 19e Internationale Congres of Individual Psychology zal plaats hebben van 1 t/m 5 augustus 1993 in Boedapest, Hongarije. Nadere informatie en aanmeldingsformulieren kunnen ook rechtstreeks worden aangevraagd bij:
Congress Bureau MOTESZ
H-1443 Budapest
P.O. Box 145
Tel: 09 36 1 251 7999
Fax: 09 36 1 183 7918

iets, maar omwille van een bepaalde ordening is een zekere discipline nodig. En verreweg de meeste kinderen zijn bereid, als ze daartoe worden uitgenodigd, positief bij te dragen aan de gang van zaken in een groep.

Uit dergelijk optreden spreekt een fundamenteel vertrouwen van leerkrachten in de ander. En dat is de basis voor het motiveren van kinderen. Wezenlijk voor het positief beïnvloeden van kinderen is de acceptatie van sociale gelijkwaardigheid. In "Social equality" schrijft Dreikurs: Teneinde iemands verkeerde zelfconcept te veranderen, moeten we er serieus van overtuigd zijn dat hij goed genoeg is zoals hij is. We kunnen allemaal beter zijn dan we zijn, maar dat betekent niet dat wanneer we niet beter worden we nooit waardevol zouden zijn." Dit houdt een respectvolle houding in voor jezelf en de ander. In het voorbeeld wordt een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid om keuzes te maken. Het is op zich al bemoedigend voor de een kind dat een ander vertrouwen in zijn oplossend vermogen heeft. Een bemoedigende houding heeft als doel de ander het gevoel te geven van belang te zijn; van betekenis te zijn. Vertrouwen en veiligheid zijn hierbij keuzebegrippen. Edith Neisser geeft in "Encouraging children to learn" een zestal kernpunten van bemoedigen:

- jij bent iemand die dat kan,
- het is goed om iets te proberen; fouten zijn geen misdaden,
- zorg voor veel kans op succes,
- wees blij met een goede poging en toon vertrouwen in vooruitgang,
- accepteer iemand zoals hij is,
- garandeer zekere rechten en plichten.

Zo kunnen goede krachten in anderen worden opgeroepen en deze wijze van omgaan met elkaar vervult een modellerende functie.

Dit gelukte ook de leerkracht van groep 8, die er tot op heden niet in was geslaagd Patricia meer dan enkele regels te laten schrijven bij het stellen. In het teamgesprek over bemoedigen wordt afgesproken dat deze leraar de tekst zal accepteren in de ingeleverde (geringe) omvang en daarover in de terugbespreking niets negatiefs zal zeggen. Hij zal daarentegen enkele positieve dingen melden, zoals:

- Ik zie dat je het leuk hebt gevonden op de camping.
 - Je hebt mij duidelijk gemaakt wat er op het feestje gebeurde.
- Af en toe zouden er stimulerende vragen aan kunnen worden toegevoegd:
- Ik was benieuwd door jouw verhaal hoe de film zou aflopen.
 - In je verhaal vertel je over een spel dat ik niet ken, dat maakte me nieuwsgierig.

Deze houding en dergelijk taalgebruik leiden er toe dat na ongeveer twee maanden de verhalen beter werden en Patricia zelfs vroeg een stukje in de

VOORWOORD.

Geachte lezer,

Voor u ligt een nieuw nummer van "Individual Psychologische Verkenningen". Uit uw reacties mag ik aflezen dat het tijdschrift inmiddels een bepaalde plaats heeft gekregen tussen andere bladen die u met plezier leest. Opvallend is dat er geregeld gevraagd wordt om extra exemplaren, terwijl ook het aantal abonnees toeneemt.

Ook blijkt dat er in het land met ons themanummer als uitgangspunt verschillende bijeenkomsten georganiseerd worden. Mag de redactie vanuit die hoek een bijdrage verwachten in de vorm van een artikel ?

Deze keer ligt er geen themanummer voor u, maar een nummer met verschillende onderwerpen.

Nieuw is een interview met een van de leden. Een idee dat binnen het bestuur aan de orde kwam en in dit nummer voor de eerste keer gestalte heeft gekregen. Het ligt in de bedoeling hiervan een steeds terugkerend onderwerp te maken.

Het bestuur en de adviescommissie hebben begin dit jaar uitvoerig met elkaar van gedachten gewisseld over activiteiten binnen onze vereniging. Ook daarvan vindt u een verslag.

Heeft u nog andere ideeën of wensen ? Via ons postadres komen ze bij het bestuur dan wel de adviescommissie op tafel.

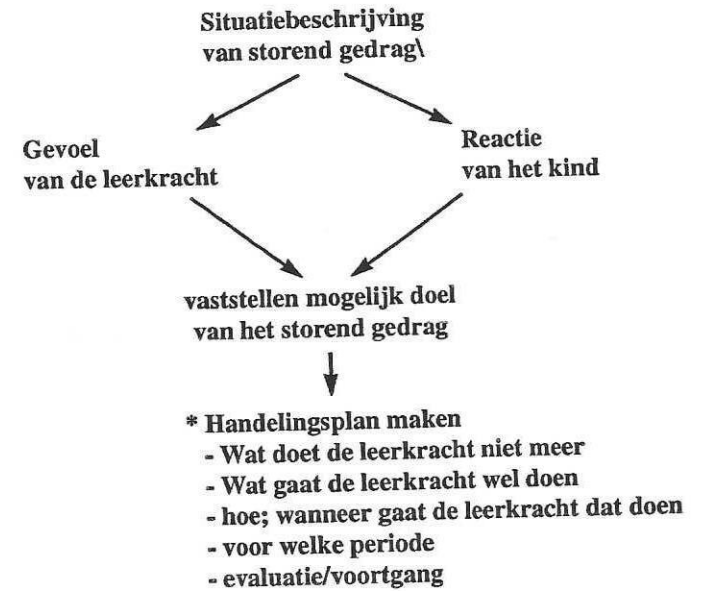
Wilt u aan bepaalde activiteiten deelnemen ? Schroom niet en laat het weten.

Wilt u zelf iets organiseren ? Het bestuur staat u graag terzijde om met het opstarten te helpen.

De kopij voor het volgende nummer dient voor 30 september 1993 gezonden te worden aan het redactie adres.

Namens de redactie:
Gerard Kulker

EEN BESPREKINGSMODEL

THEORIE EN PRAKTIJK

Met behulp van dit voorbeeld wil ik duidelijk maken dat een visie op gedragingen een nuttige bijdrage kan leveren aan het begrijpen ervan. En hoe van daaruit kan worden gehandeld. Bij het zoeken naar oplossingen is het van groot belang dat medewerking van kinderen wordt verkregen. Het bieden van keuzes en het zelf laten doen van voorstellen zijn hierbij waardevol. Aldus wordt de verantwoordelijkheid voor het gedrag bij het kind zelf gelegd. Niet de juf zei: Ga uit de kring ! Maar veel meer: Ik heb een afspraak gemaakt en weet wat er volgt als ik die niet nakom ! Hier wordt een begin gemaakt met het toepassen van logische gevolgen. Dit zijn gevolgen die in werking treden op grond van een bepaalde sociale ordening. Het toepassen ervan erkent principieel dat elk kind het vermogen heeft een nuttige bijdrage te leveren en dat gedrag niet onveranderlijk is. Zo'n optreden levert ook geen schade aan de relatie tussen volwassene en kind. En juist in opvoeden is het van wezenlijk belang dat de interactie niet blijvend wordt geschaad. Immers niet de leerkracht verbiedt mij

* Onvermogen tonen

Er is ook nog een vorm van wangedrag, waarin een kind ons wil laten geloven dat het niets kan.

In verreweg de meeste gevallen is het erg passief gedrag (dagdromen; nauwelijks reageren; altijd hetzelfde werk fout doen). En meestal wordt onvermogen voorgewend op één bepaald gebied. Algeheel verondersteld onvermogen komt niet zoveel voor. De voorgewende tekortkomingen vormen voor een kind een verdedigingsmiddel. Het kan zich ermee onttrekken aan falen; hoge verwachtingen of het niet de beste zijn.

Het zijn zwaar ontmoedigde kinderen die dergelijke gedragingen vertonen. Leerkrachten voelen zich er meestal hulpeloos bij; ten einde raad. "Ik weet niet meer wat ik met hem aan moet". Het vraagt veel moed en geduld van de leerkracht om te voorkomen dat zo'n kind nog passiever wordt of zich nog verder terugtrekt.

Vanuit deze optiek terug naar het voorbeeld van Marian. De leerkracht voelt duidelijk ergernis bij dit gedrag van deze kleuter. Bij waarschuwen stopte het storende gedrag wel even, maar herhaalde zich na een tijdje. Uit het gevoel van de leerkracht en de reactie van het kind wordt verondersteld dat het om aandacht vragen gaat. In de leerlingbespreking wordt na discussie besloten dat de leerkracht op een rustige moment aan Marian zal medelen dat juf het van de plaats lopen vervelend vindt, omdat het de juf stoort met het voortzetten van de kringactiviteit. Aan Marian zal worden gevraagd of ze weet hoe hieraan een eind kan komen. Zo niet dan zal haar worden voorgesteld te kiezen uit:

- * van de plaats lopen betekent de volgende keer niet meedoen in de kring;
- * twee keer van de plaats gaan, betekent bij een derde keer een blokje op de tafel van juf en dan ga je ergens bij een tafeltje zitten; uit de kring. Je mag weer in de kring zitten, als je op je stoeltje wilt blijven zitten.

Marian kiest voor de laatste oplossing. Binnen een week is het probleem totaal verdwenen. Ook bij een klassebezoek na een paar weken valt van Marian geen storend gedrag in de kring te bespeuren.

IN MEMORIAM

JEANETTE NOORDENBOS

In de tweede helft van 1992 is Jeanette Noordenbos overleden. De redactie kwam hier achter doordat het tijdschrift werd teruggezonden met op de envelop haar overlijdensbericht.

Als schoolarts heeft Jeanette zich ingezet voor kinderen met allerhande opvoedingsproblemen. Zij was bijzonder geïnteresseerd in de mogelijkheden van de Individualpsychologie om kinderen in opvoedingsnood te bemoedigen.

Na haar pensionering bood zij aan om zich in te zetten voor de vereniging. Dit leidde ertoe dat zij op de ledenvergadering van eind 1984 door de leden werd gekozen voor een bestuursfunctie. Ondanks haar slecht ter been zijn en haar niet altijd goede gezondheid zette zij zich tot eind 1989 in als lid van het bestuur. Om gezondheidsredenen moest zij toen haar functie neerleggen.

In haar functie als bestuurslid droeg zij met haar ideeën bij tot de ontwikkeling van de vereniging en een verdieping van de Individualpsychologie. In het bijzonder ondersteunde zij als tweede secretaris de werkzaamheden van het secretariaat.

Als persoon had Jeanette haar wortels liggen in het verre Indonesië en dacht daar nog vaak met weemoed aan terug. Dat haar wortels met dat land nog bijzonder hecht waren getuigden de nog steeds gepakte verhuiskisten in onder andere de gang.

Ik hoop dat haar overlijden haar de rust mag geven, die zij in Nederland kennelijk nooit geheel heeft kunnen vinden.

Gerard Kulker
voorzitter

Bij het verschijnen van het themanummer, bleek ons dat onlangs mevrouw M. Malsch - van der Meulen is overleden. Ook hier kregen wij dit bericht helaas via het terugzenden van het tijdschrift.

EEN NIEUWE SERIE.

Tijdens een van de onlangs gehouden bestuursvergaderingen was het tijdschrift en de daarin geplaatste artikelen aan de orde. Een van de bestuursleden opperde dat het leuk zou zijn om een reeks van interviews te starten van verschillende leden.

Enerzijds kunnen de leden zo met elkaar (hernieuwd ?) kennis maken. Anderzijds kan zo worden uitgewisseld welke plaats men in het dagelijks leven of het beroep heeft gegeven aan de kennis van de Individualpsychologie. Met de start van dit eerste interview is dus een reeks van start gegaan en wie weet bent u de volgende die benaderd wordt.

INTERVIEW MET JET RENTENAAR.

Enigszins gespannen vertrek ik op een sombere zaterdag naar Amsterdam. Het is geen winter en geen voorjaar. De lucht is grijs en grauw en als ik de stad binnen rijd, is het al niet veel beter. Huizen en huizen, auto's en auto's.

Voor in mijn auto ligt de brief van Jet waarin ze mij beschrijft hoe ik bij haar huis kan komen. Een prima beschrijving want zonder al teveel problemen sta ik even later voor de Rivierenflat. Ik ga de draaideur door en neem de lift naar de zevende. Uit de lift rechts af en dan direct weer rechts af de gang door. Ik loop door een lange gang met aan weerskanten deuren van bewoners. Hier en daar zie ik een inham met planten. Bijna aan het eind gekomen sta ik voor de deur waar Jet woont en bel aan.

Zo eenvoudig en weinig zeggend als de gang is, zo veel zeggend en gezellig is het in de woning van Jet. Ik word hartelijk begroet en na een zoen op beide wangen word ik de woning binnen geleid. We wisselen de sociaal gebruikelijke onderwerpen uit en nadat ik van thee met cake ben voorzien, steekt Jet van wal. Al gauw merk ik dat Jet zich goed heeft voorbereid op ons gesprek. Hetgeen later kenmerkend blijkt voor de wijze waarop ze veel zaken aanpakt. Haar wijze dus van in de wereld staan. Ons gesprek wordt daarmee niet zozeer een interview met van mijn kant de nodige vragen over de individualpsychologie. Jet neemt mij mee in haar zeer persoonlijke wereld, waarvan ze ons via mij kennis wil laten maken. "Als je oud wordt," zo stelt zij "kun je zonder al teveel schroom praten over je persoonlijke levenservaringen." Ze weet dat overigens goed te hanteren, want soms "moet ik het maar niet opschrijven".

Het interview wordt een persoonlijk verhaal van een nuchtere vrouw. Een vrouw die lijkt te betogen dat dingen door het lot bepaald worden, maar die vervolgens aangeeft hoe zij met haar creatief vermogen haar lot in eigen handen heeft genomen.

Sociaal niet wenselijk gedrag kan op twee manieren voorkomen: actief of passief. Door steeds een potlood te laten vallen kan een leerling op actieve wijze de aandacht van de groep en de leerkracht vragen. Door te laat te beginnen kan het op een passieve manier bemoeienis van de leerkracht verkrijgen. Storende gedragingen kennen vier korten termijndoelen die een bijdrage voor het kind leveren om het gevoel erbij-horen te ontwikkelen.

* Aandacht vragen

Een kind "bedoelt" met zijn gedragingen: ik tel alleen maar mee, als er notie van mij wordt genomen. Het zoekt een bewijs van aanvaard worden. Door de clown uit te hangen; lawaai te maken; de show te stelen; treuzelen enzovoort streeft het kind er op een onplezierige wijze naar opgemerkt te worden. De leraar voelt zich bij dergelijk veelvuldig voorkomend gedrag geërgerd. Hij heeft het gevoel van "liet hij me nou maar eens met rust". En geeft de leraar bij dit gedrag aandacht dan is het effect ook meestal dat het storende gedrag (tijdelijk) stopt.

* Machtsstrijd aangaan

Kinderen die naar hun idee hun bedoeling via aandacht vragen niet realiseren, kunnen een machtsstrijd aangaan met de opvoeder. Hij wil duidelijk maken alleen me te tellen als hij kan domineren. Het kind wil in een bepaalde situatie superieur zijn en laat zich niet dwingen.

In zulke situaties voelt de volwassene zich in zijn autoriteit aangetast. Wie is hier nou de baas ?

Hij voelt zich behoorlijk kwaad en geprovoceerd. En hij is ook vastbesloten dit gedrag stevig aan te pakken. Er ontstaat dwang; een krachtmeting waarin de ander wordt gedwongen iets te doen. Zulke situaties kunnen snel escaleren.

* Vergelding zoeken

Vaak wint een leerkracht op korte termijn de machtsstrijd nog wel. De verliezer wil echter de overwinnaar betaald zetten. Hij wil vergelding voor zijn nederlaag. Kinderen "denken": er moet wel iets terug gedaan worden, met zo'n nederlaag kan ik in deze groep niet leven. En vaak weten kinderen pijnlijk nauwkeurig waar de leraar kwetsbaar is.

Bij revanche nemen voelt de leraar zich diep gekwetst en heeft soms zelfs een hekel aan een kind. De gekrenkte leerkracht gaat het gevecht aan of vlucht. In dergelijke situaties wordt met gelijke munt betaald. Gedragingen van wraak nemen toe.

belangstelling staande onderwerpen.

Ook in de praktijk van de school vernemen we een groeiende interesse van leraren voor het omgaan met kinderen. uitspraken als de volgende, zijn geen uitzondering:

* Het lijkt wel of ik tegenwoordig geen les meer fatsoenlijk kan geven, vroeger

.....

* Ik heb het gevoel de hele dag politie-agent te moeten spelen.

* Ben ik nou zo veranderd, of zijn de kinderen

* Ik ga met mijn groep nooit ergens heen, of doe iets bijzonders, want dat kunnen ze niet; dat wordt een chaos.

Zo kent ieder wel overwegingen in deze geest. En dan laat ik alle opmerkingen over thuis, de televisie en de buurt nog maar even buiten beschouwing.

Hoe kan een leerkracht hiermee omgaan, beter gezegd hoe kan hij bijdragen aan een positieve omgang met elkaar in een groep?

EEN VOORBEELD:

In een leerling bespreking vertelt een leerkracht van groep 2 dat ze zich bijzonder ergert aan gedragingen van Marian. Bij elke activiteit in een kring (fruit eten, voorlezen, praten) loopt ze vele keren van haar stoeltje en gaat naar de juf. Ze moet de juf wat vragen; wil het plaatje in het boek zien; heeft een vraag; wil naast de juf zitten enzovoort.

Waarschuwen heeft de juf al vele keren gedaan zonder effect voor langere tijd.

Wat kan ik nu doen om ander gedrag te bereiken bij Marian zonder te straffen of te dreigen?

In dit voorbeeld uit de praktijk van een leerlingbespreking valt op dat de leerkracht op een andere dan bestraffende wijze haar doel wil bereiken. In de begeleiding van dit team is in eerdere bijeenkomsten uitvoerig stil gestaan bij de visie op gedrag van kinderen. In deze kijk op gedragingen wordt uitgegaan van enkele aannames zoals die in de Individualpsychologie (Adler, Dreikurs) zijn verwoord. In deze praktische psychologie wordt gedrag doelgericht geïnterpreteerd. Dus het accent op de vraag waartoe in plaats van waarom! De mens opgevat als sociaal wezen heeft als basisdoel: erbij-willen-horen. Dit geldt ook voor kinderen, die vaak heel sterk laten merken dat ze erbij willen horen. Niet meetellen, geen plaats in de groep hebben is onoverkomelijk. En gelukt het een kind niet dit idee te krijgen op een constructieve, plezierige wijze dan zal het dat trachten te bereiken door negatief, storend gedrag.

Oefening baart kunst.

In haar ouderlijk gezin heeft Jet van jongs af aan geleerd dat zij op zichzelf moest vertrouwen om zich in het leven staande te houden. En dit niet zozeer vanuit een beschermende situatie om haar heen, maar eerder vanuit een harde leerschool.

Haar moeder was het toonbeeld van een hard werkende en zelfstandige vrouw. Zij stond alleen voor de opvoeding van haar twee kinderen en omdat zij haar hand niet wenste op te houden, had zij tevens een baan als onderwijzeres om in haar levensonderhoud en dat van haar kinderen te kunnen voorzien. Een situatie die in haar jeugd, zo'n tachtig jaar geleden, zeer uitzonderlijk was.

De eisen die haar moeder zichzelf stelde, stelde zij ook aan haar kinderen.

Wanneer het huiswerk bijvoorbeeld niet naar behoren werd gemaakt, moest dat zonder pardon worden overgemaakt.

Hoewel Jet qua uiterlijk op haar vader zou lijken, groeide ze op als het evenbeeld van haar moeder. Naast haar studie en later haar werk als onderwijzeres, deed ze thuis zonder mankeren het huishouden zonedig in haar eentje om haar moeder te ontlasten.

Omdat er naast haar broer geen andere man in huis was en deze bovendien als enige man wel een bijzondere maar geen benijdenswaardige rol in het gezin speelde, had Jet behoefte aan meer oefening dan thuis voorradig was om zich te bekwamen in het omgaan met mannen. Enigszins trots vertelt zij hoe ze van haar eerste stap als akela bij de padvinderij is uitgegroeid tot het prima functioneren in een bestuursfunctie met alleen mannen in het bestuur.

Lerares nijverheidsonderwijs.

Na haar opleiding wordt Jet lerares aan het nijverheidsonderwijs. Zij vindt dat de opleiding voor onderwijzeressen in die tijd schromelijk te kort schoot. Met name de praktische voorbereiding van de studenten op hun taak om voor de klas te staan. Zij heeft dan ook met vallen en opstaan haar beroep leren uitoefenen.

In haar levendige voorbeelden geeft ze blijk van de gebruikelijke aanvangsblunders. Althans zo presenteert zij ze. Maar wie meer weet van de individualpsychologie, maakt kennis met haar natuurlijke en creatieve vermogen om de juiste weg te kiezen.

Zo vertelt ze dat haar eerste mogelijkheid om voor de klas te komen zich voordeed in de vorm van een ziekte vervanging. Enthousiast toog ze in haar eerste praktijkles met de hele klas naar het praktijklokaal op zolder met beddegoed, emmers en dweilen. Boven aangekomen gingen als bij afspraak alle leerlingen op hun hurken op de grond zitten naast hun spullen en bleven zo stil zitten.

"Wat nu te doen?" vroeg de jonge Jet zich vertwijfeld af, maar kon niet op een voor haar acceptabel idee komen. Ze deed dus niets. Bleef uitwendig rustig staan en liep zo nu en dan eens naar het raam om naar buiten te kijken.

Na ruim 20 minuten op hun hurken te hebben gezeten, werden de leerlingen die houding flink zat. Sommigen gingen zelfs even staan, omdat ze het niet langer vol hielden in die onnatuurlijke zit. Voor Jet was dat het teken om te zeggen: "Ik constateer dat enkele van jullie kramp beginnen te krijgen van het op de hurken zitten. Dus opstaan allemaal en aan de slag. Maar denk niet dat jullie er zo vanaf komen! Dit half uur wordt na schooltijd ingehaald."

Tot haar grote verbazing ging iedereen bedden opmaken enzovoort en werd de verloren tijd zonder mankeren na schooltijd ingehaald.

Hoewel zij toen nog nooit had gehoord van logische en natuurlijke gevolgen, maakte ze er spontaan op een natuurlijke manier gebruik van. Logische en natuurlijke gevolgen zijn bij haar een andere beschrijving van wat zij regelmatig als "lot" bestempelt.

Het gemeenschapsgevoel.

Hoewel Jet zichzelf veelal stap voor stap in een soms als bijzonder eenzaam ervaren positie de dingen eigen moest maken, begreep zij dat "in een samen op weg zijn" een betere kans ligt om je te ontwikkelen.

Zij vertaalde dat onder andere binnen haar beroep door zich in te zetten voor aankomende onderwijskrachten en belandde zo binnen het opleidingsgebeuren voor leerkrachten.

Daarnaast leerde zij dat het gemeenschapsgevoel soms ook een zekere opoffering kan vragen. Zo zorgde zij bijvoorbeeld jaren voor haar zieke moeder.

Maar ook leerde zij dat het gemeenschapsgevoel betekent dat zij haar grenzen moest stellen, waar haar eigen ontwikkeling ernstig in het gedrang dreigde te komen. Zij vertelt hierbij over het moeilijke proces waarin zij zich ten slotte los maakt van de teveel eisende thuissituatie waarin zij zichzelf dreigt te verliezen. Hiermee heeft zij tevens in het kort en aan de hand van haar levensverhaal het complexe gebeuren van het gemeenschapsgevoel en haar grenzen omschreven.

Op eigen benen ?!

Met het ideaal van haar onafhankelijke moeder voor ogen, trad Jet in haar voetsporen. Zo stond zij haar moeder terzijde door naast haar studie haar behulpzaam te zijn in de huishouding. En toen haar moeder ziek werd, nam ze als vanzelfsprekend haar verzorgende rol in het gezin over.

Jet zorgde jaren voor haar moeder en haar oudere broer naast haar baan als onderwijzeres in het nijverheidsonderwijs. Het hoeft geen betoog dat dit zoveel

adressen van leden in uw omgeving en waag een poging om een groep op te starten.

Themabijeenkomsten:

Deze zijn gezien de belangstelling vanuit de leden teruggelopen tot de jaarlijkse ledenvergadering.

Daarnaast wordt aan de leden aangeboden om bepaalde themabijeenkomsten in de eigen omgeving te organiseren. Een contact met het secretariaat hierover en bepaalde afspraken is voldoende.

Jaarlijkse ledenvergadering:

Het bestuur wenst tijdens de jaarlijkse themamiddag rond de ledenvergadering meer uitwisseling te hebben tussen de leden. Hiertoe zal ruimte geboden worden door het organiseren van voordrachten door leden, workshops en dergelijke.

Tijdschrift:

Van het tijdschrift zullen extra exemplaren worden gedrukt. Dit omdat er de laatste tijd veel vraag is om extra nummers zowel vanuit de leden als vanuit geïnteresseerden van buiten de vereniging. Daarnaast zullen al naar gelang de thema's bepaalde personen en/of instellingen met het tijdschrift benaderd worden.

INFORMATIE:

Voor meer informatie, vragen enzovoort kunt u terecht bij het secretariaat:

Dhr. Joost van Cleeff
Leeuweriklaan 32
3055 EC Rotterdam
tel. 010 - 4187721

ZICHT OP STOREND GEDRAG.

INLEIDING.

Het is vrij eenvoudig enkele ontwikkelingen te noemen, die wijzen op een toenemende belangstelling voor de pedagogische taak van de school.

In juni 1992 verschijnt van minister Ritzen de notitie "De pedagogische opdracht van het onderwijs".

Het KPC geeft een invoeringsprogramma uit voor het Speciaal Onderwijs over de sociaal-emotionele ontwikkeling; een resultaat van een diepteproject.

Pesten, de zondebok zijn en faalangst zijn tegenwoordig hoog in de

VANUIT HET BESTUUR.

Eind vorig jaar en begin dit jaar hebben de advies cie. en het bestuur een aantal malen gezamenlijk vergaderd om een op elkaar afgestemd werkplan op te stellen. Naast een inventarisatie van de beschikbare activiteiten is bekeken hoe deze voor de leden die dat wensen beter bereikbaar gemaakt kunnen worden. Speciale aandacht is hierbij geschonken aan het landelijke karakter van onze vereniging. Hierdoor zijn de activiteiten niet direct voor alle leden beschikbaar vanwege de reistijd en -afstand. Het bestuur meent dat hiermee rekening gehouden kan worden door te bezien welke activiteiten op welke plaatsen gehouden (kunnen) worden.

Hiervoor heeft zij wel de inzet en reacties nodig van u.

In dit tijdschrift is in eerste instantie gekozen om u te melden wat er aan activiteiten beschikbaar is en plaats vindt. Aan u wordt het initiatief overgelaten om hierbij aansluiting te vinden.

Het volgende is te melden:

De cursus:

De cursus heeft verschillende modules, die apart gegeven kunnen worden.

Regelmatig wordt daar dankbaar gebruik van gemaakt door degene, die zich groepsgewijs aanmelden en er daarmee tevens voor zorgdragen dat de cursus bij hen in de buurt wordt gegeven.

Informatie over de cursusmodules zijn verkrijgbaar bij het cursus secretariaat.

Het adres: Mw. M. C. Vonk

Dalkruidstraat 17c
3053 DE Rotterdam

Contacten met andere opleidingen:

Verschiedende docenten geven niet alleen voor ons bepaalde modules, maar hebben eveneens verbanden met andere opleidingen. Zo worden er bepaalde modules gegeven bij onder andere hogescholen.

Intervisie:

Er wordt initiatief genomen door een rondschrjven om tot voldoende mensen te komen om een intervisie groep te starten. Omdat dit vanuit het westen van het land plaats vindt tussen elkaar min of meer bekende mensen, kan het zijn dat het langs u dreigt heen te gaan. Wilt u meedoen neem dan contact op.

Wilt u in uw omgeving zo'n groep starten ? Vraag aan het secretariaat de

van haar vergde dat zij nauwelijks aan iets voor zichzelf toekwam.

Eigenlijk een te grote opgave voor zo'n jonge vrouw, die normaliter zich bezig diende te houden met haar eigen ontplooiings mogelijkheden.

Speelde daarbij onbewust het dilemma dat hoewel het leek alsof ze de hele wereld aankon, ze zo aan de thuissituatie gebonden zat, dat ze zichzelf moest bekennen dat ze eigenlijk nauwelijks de onafhankelijkheid van haar moeder kon benaderen ? En daarmee eveneens niet toekwam aan de andere levensstaken ? Hoe hecht haar binding met de thuissituatie was brengt Jet onder woorden in haar gaan disfunctioneren en het middels een therapie zoeken naar een oplossing voor haar probleem.

Individualpsychologische psychotherapie:

Jet krijgt last van een aantal symptomen die zodanig in haar leven ingrijpen, dat het haar onder andere onmogelijk wordt als onderwijzeres te blijven functioneren. Ze heeft regelmatig hevige hoofdpijnen. Via de huisarts wordt ze verwezen naar de zenuwarts, maar niets helpt echt.

In overleg met de huisarts worden haar bij de hoofdpijn aanvallen injecties toegediend, die het haar mogelijk maken toch nog redelijk op school te kunnen functioneren.

Voor de perfectioniste, die Jet is, is deze situatie geen aanvaardbare oplossing, zodat de toch naar andere mogelijkheden blijft zoeken.

Uit een boek van Alfred Adler dat bij haar oudere, getrouwde zus en zwager onder de ronde salon tafel ligt, neemt Jet voor de eerste maal kennis van een casus die haar levensverhaal zou kunnen zijn. Bij de inhoud zoekt ze het adres op van Alfred Adler en schrijft hem over haar situatie. Via Lydia Sicher komt zij in contact met dr. Ronge.

Een intensieve therapie start en geeft haar ten slotte de moed om op eigen benen te gaan staan.

De intelligente Jet begrijpt dat ze door haar zelfstandigheid ook haar broer een kans geeft om op eigen benen te komen in plaats van zich zo afhankelijk op te stellen tegenover het vrouwelijk geslacht met als vertegenwoordigers zijn moeder en jongere zus. Zij het dat dit de situatie is, die door haar pas na veel pijn en moeite bereikt wordt.

Dr. Ronge, meer dan een therapeut.

Na afsluiting van de therapie, groeit haar therapeutische relatie met dr. Ronge uit tot een vriendschappelijke relatie met het gezin Ronge bij wie ze "kind" aan huis wordt.

Het portret van dr. Ronge heeft dan ook een belangrijke plaats in haar huis

gekregen. In een brief van hem aan Jet, die Jet mij ter hand stelt, lees ik:

Beste Jet,

Opnieuw leg je mij op de jou zo karakteristiek wijze een van je dilemma's voor waarop ik vervolgens nauwelijks een antwoord hoeft te geven. In het beschrijven ervan kom je zelf al met de mogelijkheden om ze op te lossen. Opnieuw verbaas je mij met de creativiteit en inventiviteit die je rijk bent. Het is mij altijd een genoegen geweest om met jou te mogen werken. Ik heb van onze ontmoetingen dan ook minstens net zoveel geleerd als jij en ben je daar bijzonder dankbaar voor.

Deze brief staat enerzijds model voor de karakteristieke therapeutische relatie binnen de Individualpsychologie. Een relatie die gebouwd is op het bemoedigen en stimuleren van de talenten van de cliënt.

Anderzijds geeft zij uitstekend mijn ervaring met Jet van deze middag weer.

Het creatief vermogen.

Vanuit haar ervaringen stelt Jet dat ze geleerd heeft om "midden in de wereld te staan" en het leven te nemen zoals het komt. Zij spreekt in deze van "het aanvaarden van het lot", maar geeft in haar voorbeelden blijk van hoe zij haar creativiteit weet in te zetten om juist niet te aanvaarden zoals het komt, maar er iets van te maken waarin zij en anderen zich prettig voelen.

Een greep uit de voorbeelden:

Enige jaren geleden leed Jet aan een ernstige griep, die haar zo aan haar bed kluisterde dat een goede vriendin haar enige tijd moest verzorgen. Om haar dankbaarheid uit te drukken besluit ze haar vriendin te trakteren op een avondje uit naar Wim Kan. Lichamelijk is ze nog erg zwak en kan niet lang in de rij wachtende voor de kassa staan. Ze schrijft daarom een brief naar Wim Kan over haar situatie en wens haar vriendin te trakteren en verzoekt hem twee kaartjes te reserveren. Ze krijgt een vriendelijke brief terug. De kaartjes liggen klaar bij de kassa.

Uit haar raam heeft Jet zicht op het zwembad. Ze heeft het nog zien bouwen. Dat gaf veel rommel en overlast voor de flatbewoners.

Op een dag ziet zij bij het zwembad de vlag in top en allerlei mensen in deftige kleren. Het zwembad blijkt klaar en wordt die dag geopend. Maar zonder de overburen hiervan in kennis te stellen.

Dat laat Jet niet op zich zitten. Ze belt de gemeente om haar teleurstelling te

uiten over het feit dat men als buurt wel van de rommel heeft mogen "genieten" maar geen deel mag nemen aan de festiviteiten. En zowaar ze krijgt als tegemoetkoming voor de ondervonden overlast 16 kaarten om met een aantal flatbewoners beneden de opening van het zwembad mee te vieren.

Er volgen nog veel meer levendige voorbeelden en de middag vliegt om, zodat het tijd wordt om afscheid te nemen. Aan een heerlijke middag is een eind gekomen. En is het verbeelding of heeft het interview mij een gevoel gegeven dat de wereld op de terugweg fleuriger maakt? Zelfs het grauwe beton is minder grijs en het voorjaar lijkt al tussen de kale takken door te breken.

Gerard Kulker.